

JEL Classification: Q01, B41, M11, M21

Юрій МЕЛЬНИК

*аспірант спеціальності 051 «Економіка», Національний університет
водного господарства та природокористування*

Yuriy MELNYK

*PhD student specialty 051 "Economics"
National University of Water and Environmental Engineering
yu.a.melnyk@nuwm.edu.ua*

ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

EFFECTIVE CORPORATE SUSTAINABLE DEVELOPMENT STRATEGIES

Анотація. Розглянуто теоретичні аспекти важливості розробки та впровадження стратегій розвитку підприємств. Досліджено моделі сталого розвитку підприємств як основи побудови ефективної стратегії розвитку, охарактеризовано модель трьох основ на прикладі практичного використання.

Ключові слова: стратегії розвитку, екологічні технології, екологічні складові потенціалу, моделі сталого розвитку, екологічна стійкість.

Abstract. The research considers and analyzes the theoretical approaches to the corporate sustainable development strategies. It purposes to identify the main sustainable models to implement successful corporate development strategy. It pays particular attention to the Triple Bottom Line model as an example of effective corporate sustainable development strategy.

Keywords: corporate development strategy, sustainable technology, environmental potential, sustainable development model, environmental sustainability.

В умовах посилення конкуренції та швидких економічних змін зовнішнього середовища особливого значення набуває побудова стратегічного розвитку підприємства в його довгостроковій перспективі. Ефективна діяльність в умовах сьогодення вимагає розробки програми розвитку з використанням прикладного інструментарію, які уможливають в часі подолання невизначеності ринкового середовища та дають змогу своєчасно адаптуватись до нього [3, с.5].

Для забезпечення сталого управління ресурсами вирішальне значення має оптимальне поєднання наявних матеріально-технічних, фінансових та соціально-трудових ресурсів з інноваційним науково-технічним та екологічно безпечним підходами розвитку підприємства.

Водночас розвиток матеріально-технічного потенціалу із застосуванням екологічних технологій не лише зменшує негативний вплив на довкілля та формує позитивний імідж суб'єкта виробничої діяльності як дружнього до природи, а й створює сприятливі умови для оптимізації виробничих процесів з метою зниження собівартості, використання дешевших альтернативних джерел ресурсів у порівнянні з традиційними.

Це зумовлює формування акценту на ефективне комбіноване управління економічними, соціальним та екологічними складовими потенціалу як основи концепції сталого розвитку.

Прикладом успішної реалізації стратегій розвитку підприємства є наступні економічні моделі сталого розвитку підприємств [4;5;6]:

- Кругова економіка – акцентує на повторному використанні, ремонті, відновленні та переробці відходів за принципом «зменшувати, повторно використовувати, переробляти».

- Зелені бізнес-моделі – стратегії, орієнтовані на використання екологічно чистих технологій та мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище.
- Економіка замкненого циклу – працює за принципом, коли відходи одного процесу стають ресурсом для іншого.
- Модель трьох основ (Triple Bottom Line) – передбачає збалансований розвиток підприємства за умови поєднання економічної, екологічної та соціально стійкості.

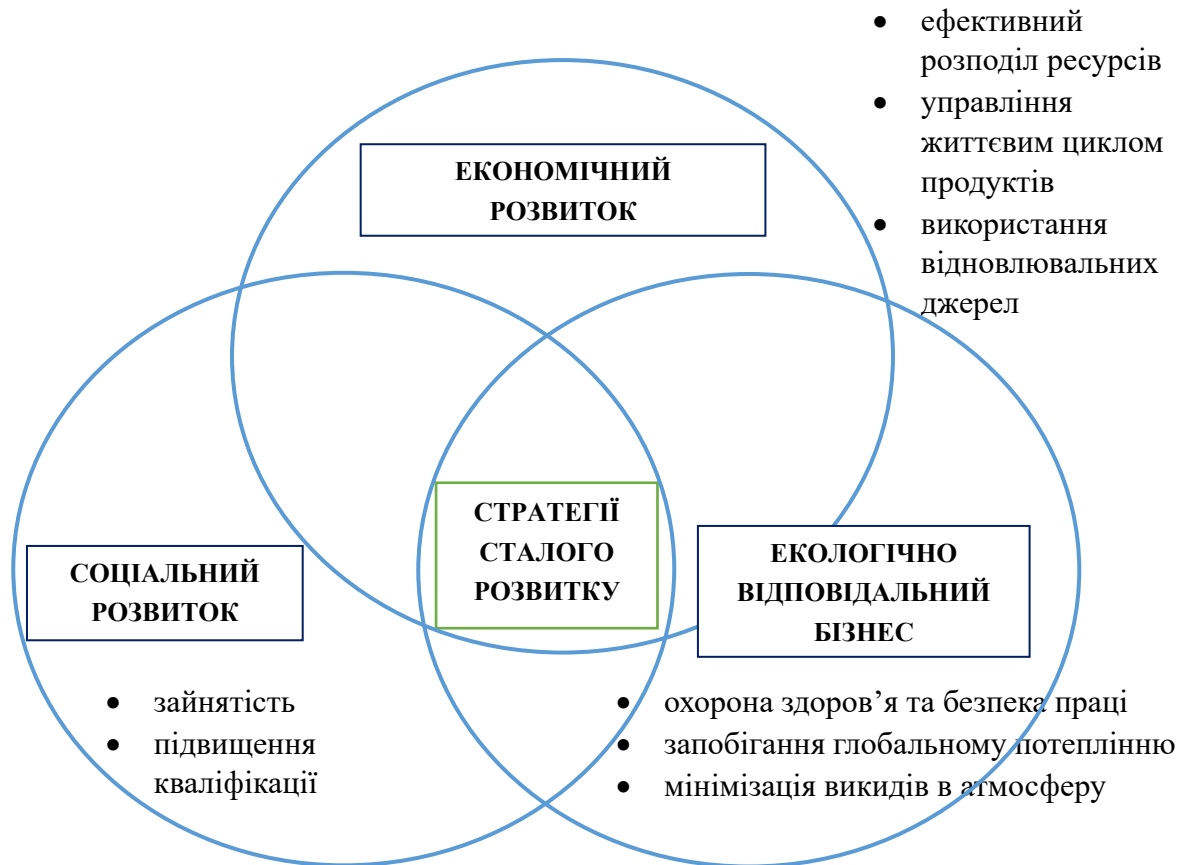

Рис.1 Трикомпонентна модель стратегії сталого розвитку (на базі моделі трьох основ).

Джерело: Систематизовано автором за результатами дослідження [1;2;4].

Економічний розвиток підприємства розглядається як економічна мета діяльності щодо збільшення обсягів виробництва й розширення можливостей задовольняти зростаючі потреби ринку, збільшення збуту, потужностей або масштабів виробництва, залучення інвестиційних ресурсів, поліпшення якості продукції.

Соціальний розвиток підприємства – це процес удосконалення внутрішнього соціального середовища та характеризує умови реалізації трудової діяльності персоналу. Процес поліпшення стану соціального середовища на підприємстві дозволяє підвищити зацікавленість працівників у результатах праці, підвищуючи водночас продуктивність і ефективність роботи підприємства.

Екологічний розвиток підприємства орієнтує підприємства на задоволення потреб споживачів, забезпечуючи раціональне використання природних ресурсів з метою збереження довкілля, стимулює впровадження нових технологій з використанням альтернативних джерел відновлювальних ресурсів.

Розробка та впровадження стратегії сталого розвитку вимагає ретельного планування, залучення всіх зацікавлених сторін та постійного вдосконалення. Необхідно бути готовим

до адаптації своїх стратегій відповідно до змін зовнішнього середовища, ринкової кон'юнктури та нових викликів, що виникають на макрорівні. Таким чином, стратегії сталого розвитку підприємств є ключовими передумовами для досягнення екологічної стійкості, економічного зростання та соціального розвитку бізнесу.

Література

1. Бугріменко Р.М., Смірнова П.В. Потенціал і розвиток підприємства: методичні вказівки, Харків, 2024, 122: 113-119
2. Воронова Н. В., Горбань В. В., Притула Н. М., Чумаченко І. М. Стратегія сталого розвитку : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Екологія» освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища». Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 137: 9-11
3. Касьянова Н.В. Потенціал підприємства: формування та використання: підручник / Н.В. Касьянова, Д.В. Солоха, В.В. Морева, О.В. Белякова, О.Б. Балакай. – Донецьк: Вид-во Цифрова типографія, 2012. – 257
4. Семчук Ж., Нитребич А., Андрюшко Д., Маркевич О., Тимик А., Купчак В., Перцевий Р. Моделі сталого розвитку підприємств у контексті глобальних екологічних викликів. Академічні візії, Випуск 32/2024: 1-8.
5. Ahmed, R. R., Akbar, W., Aijaz, M., Channar, Z. A., Ahmed, F., Parmar, V. The role of green innovation on environmental and organizational performance: Moderation of human resource practices and management commitment. Heliyon, 2023, 9.1: 3-5
6. Kazancoglu, I., Sagnak, M., Kumar Mangla, S., & Kazancoglu, Y. Circular economy and the policy: A framework for improving the corporate environmental management in supply chains. Business Strategy and the Environment, , 2021, 30.1: 590-608

References

1. Buhrimenko R.M., Smirnova P.V. Potentsial i rozvytok pidprijemstva: metodychni vказivky, Kharkiv, 2024, 122: 113-119
2. Voronova N. V., Horban V. V., Prytula N. M., Chumachenko I. M. Stratehiia staloho rozvytku : navchalnyi posibnyk dlia zdobuvachiv stupenia vyshchoi osvity mahistra spetsialnosti «Ekolohiia» osvithno-profesiinoi prohramy «Ekolohiia ta okhorona navkolyshnoho seredovysysha». Zaporizhzhia : ZNU, 2025. 137: 9-11
3. Kasianova N.V. Potentsial pidprijemstva: formuvannia ta vykorystannia: pidruchnyk / N.V. Kasianova, D.V. Solokha, V.V. Moreva, O.V. Bieliakova, O.B. Balakai. – Donetsk: Vyd-vo Tsyfrova typhrafiia, 2012. – 257
4. Semchuk Zh., Nytrebych A., Andriushko D., Markevych O., Tymyk A., Kupchak V., Pertsevyi R. Modeli staloho rozvytku pidprijemstv u konteksti hlobalnykh ekolohichnykh vyklykiv. Akademichni vizii, Vypusk 32/2024: 1-8
5. Ahmed, R. R., Akbar, W., Aijaz, M., Channar, Z. A., Ahmed, F., Parmar, V. The role of green innovation on environmental and organizational performance: Moderation of human resource practices and management commitment. Heliyon, 2023, 9.1: 3-5
6. Kazancoglu, I., Sagnak, M., Kumar Mangla, S., & Kazancoglu, Y. Circular economy and the policy: A framework for improving the corporate environmental management in supply chains. Business Strategy and the Environment, , 2021, 30.1: 590-608